

PROGRAM
REALIZACJI
DORADZTWA
ZAWODOWEGO
w roku szkolnym
2024/2025

I. PODSTAWA PRAWNA :

- Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325).
- *Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1675).*
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 967).
- Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649).
- Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703).
- Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578).
- Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199 ze zm.).

II. ZAŁOŻENIA :

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat;
- Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu;
- Na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj, poziom wykształcenia, wpływ środowiska;
- WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami, rodzicami, nauczycielami, ma charakter działań planowych.

III. PODSTAWOWE POJECIA :

Działania związane z doradztwem zawodowym - ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Preorientacja zawodowa - ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa - ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I –VI szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe - uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII – VIII szkoły podstawowej w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych. Uczeń-dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej).

Wewnętrzny system doradztwa zawodowego (WSDZ) - celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

IV. CELE OGÓLNE realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w Zespole Szkół w Łukawcu:

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich prozawodowych marzeń. (Dotyczy działań przedszkolnych).

Celem orientacji zawodowej w klasach I-III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV-VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

V. Absolwent Szkoły Podstawowej w Łukawcu dokonuje trafnych decyzji edukacyjnych, podejmuje naukę w szkołach ponadpodstawowych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i zdolnościami.

Zadania:

1. Przygotowanie młodzieży do podjęcia trafnych decyzji o dalszym kształceniu i aktywności zawodowej.
2. Określenie predyspozycji i zainteresowań ucznia.
3. Przygotowanie ucznia do samodzielności w różnych sytuacjach życiowych.
4. Rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości,

5. Kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy.
6. Rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.
7. Poszerzanie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
8. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
9. Wzrost świadomości u uczniów dotyczący odpowiedzialności za własną przyszłość zawodową.

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE I TREŚCI PROGRAMU:

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych - jednolitych z obszarami wszystkich programów, zestawu, które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

Cele szczegółowe doradztwa zawodowego w szkole podstawowej sformułowane odrębnie dla czterech różnych bloków tematycznych:

1. Poznanie siebie (samopoznanie):

Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- Moje mocne i słabe strony.
- Zainteresowania i predyspozycje zawodowe.
- Umiejętność komunikacji.
- Radzenie sobie ze stresem.
- Zasoby (kompetencje, zdolności).
- Wartości.
- Stan zdrowia.
- Predyspozycje i preferencje zawodowe.

Cele szczegółowe:

- Uczeń potrafi określić swoje mocne i słabe strony.
- Uczeń potrafi określić swoje zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe.
- Uczeń potrafi zdiagnozować swoje zapotrzebowanie na informacje edukacyjne i zawodowe.
- Uczeń zna zasady skutecznej komunikacji i bariery, które ją ograniczają.
- Określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.
- Zna wartość pracy.

2. Rynek pracy i świat zawodów:

Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- Klasyfikacja zawodów i ich charakterystyka.
- Zawody przyszłości, zawody nowe i deficytowe.
- Charakterystyka rynku pracy.
- Kształtowanie postaw przedsiębiorczych.
- Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.
- Autoprezentacja.
- Drogi dojścia do zawodu.

Cele szczegółowe:

- Uczeń wymienia zawody przyszłości, zawody deficytowe i te, które od niedawna funkcjonują na polskim rynku pracy.
- Uczeń zna wymagania, środowisko pracy i czynności interesujących go zawodów.
- Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody.
- Uczeń zna drogi zdobywania wybranych zawodów.
- Uczeń uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka.
- Uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.
- Uczeń potrafi dokonać autoprezentacji.
- Uczeń zna kompetencje kluczowe.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

- Znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się.
- Wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Cele szczegółowe:

- Uczeń analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji.

- Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów.
- Uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce.
- Uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie kariery zawodowej:

Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- Możliwości wyboru drogi zawodowej i edukacyjnej po ukończeniu szkoły podstawowej.
- Czynniki planowania kariery edukacyjno-zawodowej.
- Tworzenie Indywidualnych Planów Działania.
- Planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego.
- Podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe:

- Uczeń zna czynniki potrzebne do planowania kariery edukacyjno-zawodowej.
- Uczeń potrafi opracować swój własny plan kariery zawodowej na podstawie swoich poznanych zasobów IPD.
- Uczeń rozumie potrzebę dalszego kształcenia, kształcenia ustawicznego.
- Uczeń realizuje marzenia.
- Uczeń podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjnej.

VII. ADRESACI PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

Adresatami programu są uczniowie i rodzice uczniów, nauczyciele.

Program będzie realizowany sukcesywnie:

- w przedszkolu i w klasach I- III w formie preorientacji zawodowej - wycieczki, konkursy, gry, pokazy, spotkania z przedstawicielami zawodów;
- w klasach IV -VI w formie orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i w ramach lekcji przedmiotowych;

- klasy VII i VIII będą uczestniczyć w obowiązkowych lekcjach z doradztwa zawodowego, (realizacja programu doradztwa zawodowego), udział w wycieczkach zawodoznawczych, prelekcjach i spotkaniach, konkursach. Program przewiduje również pomoc zainteresowanym rodzicom (konsultacje indywidualne, prelekcje).

VIII. OSOBY REALIZUJĄCE PROGRAM DORADZTWA I ICH ZADANIA:

- **Dyrektor Szkoły** - odpowiedzialny za realizację działań doradztwa zawodowego, wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi.
- **Pedagog szkolny** - realizacja scenariuszy z doradztwa zawodowego, indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji uczniów, prowadzenie tablicy informacyjnej, gromadzenie literatury, przedstawianie aktualnych informacji z rynku pracy i rynku edukacyjnego, pomoc w trafnym wyborze dalszej drogi zawodowej, współpraca ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, tworzenie IPD.
- **Wychowawcy** - określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów; eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych; współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej; współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej.
- **Doradca zawodowy** – systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego; prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego; opracowuje program wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego we współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcami opiekującymi się oddziałami, pedagogiem oraz koordynuje jego realizację; realizuje działania wynikające z programu ; koordynuje działalność informacyjno – doradczą realizowaną przez szkołę,

w tym gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia.

- **Pozostali nauczyciele uczący różnych przedmiotów** – korelacja międzyprzedmiotowa, (podstawa programowa). Analiza programów nauczania poszczególnych przedmiotów pozwala także włączyć nauczycieli w omawianie zagadnień z poradnictwa zawodowego. Podział zadań wg kompetencji, wiedzy, doświadczenia i umiejętności w zakresie doradztwa zawodowego. Koncepcja edukacji według przedmiotów, treści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego integrowane są z treściami realizowanymi w ramach innych przedmiotów.
- **Nauczyciele - wychowawcy w świetlicy szkolnej** włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej.

Zadania nauczycieli:

Bieżąca obserwacja pracy ucznia i osiągniętych przez niego efektów pod kątem predyspozycji do nauki danego przedmiotu oraz pomoc w określeniu mocnych i słabych stron ucznia:

- rozwijanie indywidualnych uzdolnień i zainteresowań uczniowskich,
- systematyczna kontrola efektów nauczania (próbne egzaminy, motywujący system oceniania itp.),
- realizacja obszarów doradztwa zawodowego w kontekście realizacji podstawy programowej,
- przekazywanie informacji o zastosowaniu i przydatności danych treści nauczania w różnych dziedzinach życia (informacje pomocne w wyborze zawodu).

Zadania instytucji współpracujących w ramach realizacji doradztwa zawodowego:

Aktywna współpraca z:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną: diagnoza uzdolnień poznawczych i predyspozycji zawodowych, konsultacje indywidualne na terenie szkoły i poradni dla uczniów i rodziców,
- Stowarzyszeniami np. KEZIT Stowarzyszenie Klaster edukacji zawodowej i technicznej: targi edukacyjne,

- Wojewódzkim Urzędem Pracy, Powiatowym Urzędem Pracy, Ochotniczym Hufcem Pracy w Rzeszowie: pozyskiwanie informacji edukacyjno-zawodowej, organizowanie warsztatów i szkoleń dla młodzieży, udostępnianie publikacji m.in. na temat sytuacji na rynku pracy, organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych,
- Gminą Trzebownisko: organizacja szkoleń i warsztatów,
- Szkołami ponadpodstawowymi: udział młodzieży w Dniach otwartych szkół, w targach edukacyjnych szkół, lekcjach pokazowych, prelekcjach, organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, udzielanie informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji.

IX. METODY I FORMY PRACY:

Metody pracy adresowane do uczniów:

- zajęcia warsztatowe,
- rozmowy doradcze,
- metody testowe,
- burza mózgów,
- mini wykład,
- plakat,
- skojarzenia,
- wycieczki zawodoznawcze,
- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, przedstawicielami różnych zawodów,
- udział w Targach Edukacyjnych Szkół,
- pogadanki, prelekcje, konkursy,
- gry i zabawy.

Formy adresowane do rodziców:

- Zapoznanie rodziców z programem doradztwa zawodowego w szkole: spotkania zbiorowe i indywidualne, pogadanki, prelekcje, warsztaty.

- Udostępnianie informatorów szkół ponadpodstawowych i literatury z zakresu doradztwa zawodowego.
- Indywidualne rozmowy z pedagogiem, wychowawcą.
- Wykorzystanie doświadczeń rodziców w zakresie mobilności zawodowej.
- Przekazywanie na bieżąco informacji dotyczących kierunków kształcenia zawodowego w szkołach technicznych, rekrutacji do szkół, zawodów przyszłości, targów edukacyjnych.

X. ZASOBY PRACY:

- Filmy o zawodach.
- Informatory o zawodach i kierunkach kształcenia, typach szkół.
- Testy do badań indywidualnych i grupowych, kwestionariusze zainteresowań i uzdolnień.
- Filmy instruktażowe.
- Multimedialne programy komputerowe, np. Piramida Kariery, Mocne i Słabe strony, Predyspozycje zawodowe, Mapa Karier itp.
- Prezentacje multimedialne.
- Tablica informacyjna.

EFEKTY DZIAŁAŃ PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

Uczeń:

- uczeń umie współpracować w grupie;
- potrafi samodzielnie zaplanować własną drogę kariery;
- zna swoje predyspozycje zawodowe;
- potrafi rozwijać zainteresowania;
- zna kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy;
- rozumie zależność wyboru zawodu od zainteresowań;
- zna zawody, wartość pracy;
- zna swoje zainteresowania, zdolności, umiejętności;
- zna ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych i dokonuje świadomego, trafnego wyboru zawodu;
- potrafi współpracować w grupie, jest przygotowany do roli pracownika;

- potrafi przyjmować różne role społeczne i zawodowe;
- rozumie konieczność ustawicznego kształcenia;
- rozwija kompetencje kluczowe.

Szkola:

- Konkurencyjność szkoły, poprawa jej wizerunku, poprawa jakości pracy szkoły.
- Przygotowanie ucznia do pełnienia ról społecznych, zawodowych.
- Podniesienie świadomości rangi doradztwa zawodowego.
- Trafne wybory edukacyjne uczniów.

Świadomi siebie uczniowie, mają większą motywację do nauki, pracy (przyczyni się ona do lepszych wyników nauczania).

XI. EWALUACJA DZIAŁAŃ WEWNATRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

- indywidualne rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami;
- pogadanki;
- informacje - burza mózgów;
- rozmowy powinny dotyczyć tego, czy Program Doradztwa Zawodowego uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, rodziców, nauczycieli, rozwija ich wiedzę i umiejętności;
- kształtuje postawy i zachowania;
- buduje kompetencje osobiste i społeczne;
- angażuje wszystkich pracowników szkoły;
- angażuje instytucje zewnętrzne, rodziców;
- analiza prowadzonej dokumentacji uczniów korzystających z porad i informacji zawodowych.

XII. WEWNATRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Program preorientacji zawodowej w przedszkolu - Załącznik nr 1
2. Program orientacji zawodowej dla klas I-III - Załącznik nr 2

3. Program orientacji zawodowej dla klas IV-VI - Załącznik nr 3
4. Program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII - Załącznik nr 4

Program opracowali:

Lidia Ludorowska

Nauczyciel doradztwa zawodowego koordynujący
działania w zakresie doradztwa zawodowego

Katarzyna Kamińska –Kazak

Nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej

Iwona Wielgut

Pedagog specjalny

Zatwierdzam do realizacji: 02.09.2024r.
Dyrektor ZS w Łukawcu – Małgorzata Kowal